

Факультет юридичний
Кафедра конституційного, міжнародного і кримінального права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Конституційне право України»

Кількість кредитів ЄКТС	8 кредитів ЄКТС
Період викладання	1, 2 семестри
Рівень вищої освіти	Перший
Спеціальність	081 Право (081 Law)
Освітня програма	081 Право (081 Law)
Викладач(і)	Щебетун Ірина Степанівна, к.ю.н., доцент
Профайл викладача(ів)	http://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt&nu=129#search
Доступ до матеріалів курсу	Портал юридичного факультету ДонНУ імені Василя Стуса https://dnu.sharepoint.com/portals/law/denne/SitePages/Домашня%20сторінка.aspx?RootFolder=%2Fportals%2Flaw%2Fdenne%2FShared%20Documents%2F1%20Курс%2FКонституційне%20право%20України&FolderCTID=0x0120009FA93BA30B1544408BBD1F11D8E705B5&View=%7BE3F09545-21F3-42BC-B138-CEB824434F78%7D
Контактна інформація	shebetun@donnu.edu.ua

Анотація:

Навчальна дисципліна «Конституційне право України» сприяє формуванню у здобувачів освіти глибоких теоретичних і практичних знань з подальшим їх використанням в своїй професійній діяльності.

Теоретичні знання і практичні уміння з конституційного права є складовою частиною професійних знань і умінь фахівця-правознавця. Особливо важливі ці знання і уміння для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також для адвокатів, нотаріусів, працівників юридичних служб тощо.

Курс дає можливість поглибленого вивчення загальних базових положень конституційного права про основні характеристики Конституції України як Основного закону держави, її охорону та захист; конституційно-правову відповідальність; основи конституційного ладу України; конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні, в тому числі конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні; конституційне регулювання виборів і референдуму як форм безпосередньої демократії; правовий статус Верховної Ради України, народного депутата України, Президента України, Кабінету Міністрів України й інших органів виконавчої

влади; територіальний устрій держави; конституційний статус місцевого самоврядування; конституційний статус Конституційного Суду України та конституційні засади судової юрисдикції в Україні.

Метою вивчення навчальної дисципліни є:

є підготовка спеціаліста, здатного до розуміння змісту норм, інститутів конституційного права України, конституційних прав та свобод людини і громадянина, процедури їх здійснення під час реалізації; вирішення завдань та прийняття рішень з певних питань політичного та суспільного життя; розв'язання відповідних проблем під час реалізації повноважень чи відповідних прав особи, у тому числі, у разі оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів та посадових осіб; відповідальності за порушення норм чинного законодавства та проблем реалізації окремих конституційних норм.

За результатами вивчення дисципліни слід очікувати такі:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК-14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності (СК):

СК-3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК-4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК-7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК-16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Результати навчання(РН):

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса».

Критерії оцінювання знань здобувачів:

- є орієнтиром для викладачів і здобувачів в їх партнерських взаємовідносинах як учасників освітнього процесу;

- вчасно оприлюднюються та доводяться до кожного здобувача вищої освіти на першому навчальному занятті чи перед тижнем практичної підготовки;

- слугують орієнтиром для здобувача вищої освіти під час виконання завдань і є обов'язковими для викладача під час оцінювання;

- спрямовані на мінімізацію суб'єктивного чинника під час оцінювання;

- є інструментом виявлення рівня підготовки здобувача вищої освіти всіх форм навчання і рівнів освіти відповідно заявлених в освітній програмі і силабусі результатів навчання.

Форми поточних і підсумкових контролів – усного та письмового опитування, дебати, робота в групах, тестування, презентації, розв'язання практичних завдань, задач, ситуацій, модульні контрольні роботи.

Опитування (усне/письмове) є інструментом оцінювання динаміки набутих результатів навчання, оцінювання знання термінології, фактів, понять, теорій, концепцій, розуміння, пояснення і сприймання інформації, вміння передати набуті знання своїми словами, висловлюватися з відповідної теми коротко чи розширено із аргументацією власної позиції. У процесі перевірки набутих знань застосовується індивідуальне або фронтальне усне опитування. Індивідуальне опитування застосовують для оцінки здатності здобувача критично мислити, визначати проблему, аналізувати та оцінювати ситуацію, подію, інформацію тощо, формулювати альтернативні варіанти управлінських рішень, робити прогнози, обґрунтовувати власну позицію тощо. Мета усного опитування – оцінити рівень розвитку набутих знань та умінь здобувачів вищої освіти, закріпити і узагальнити вивчений матеріал відповідно до визначених в навчальній дисципліні результатів навчання та компетентностей

Дебати – це чітко структурований і спеціально організований публічний обмін думками по актуальних темах, метою яких є: - прояснити позиції кожного з опонентів з гострих і неоднозначних питань, що хвилюють слухачів; - перевірити, наскільки кожен з опонентів розуміється на обговорюваних

питаннях; - з'ясувати, чи є у учасників дебатів способи і реалістичні підходи до рішення актуальних для слухачів проблем.

Тестування є інструментом оцінювання результатів навчання з дисципліни і спрямоване на такі типи результатів опанування освітньої програми як знання, розуміння, застосування, вміння аналізувати, надавати оцінку, синтезувати і створювати нові знання і продукти відповідно до рівня і ступеню освіти. Мета тестування – оцінити рівень знань та вмінь здобувачів вищої освіти, проаналізувати результати в частині їх відповідності до очікуваного переліку зазначених в ОП результатів навчання та компетентностей, визнати рівень засвоєння і опанування кожним здобувачем.

Презентація – це ефективний та універсальний формат донесення інформації, який являє собою набір слайдів та спеціальних ефектів (слайд-шоу), текстовий вміст презентації, замітки доповідача, а також роздавальний матеріал для аудиторії, що зберігаються в одному файлі.

Мета рішення задач/ситуацій – обробляти інформацію, застосовувати знання при розв'язуванні задач, практичних ситуацій із застосуванням методичного інструментарію, демонструвати критичне, аналітичне та логічне мислення, здійснювати комунікації, працювати автономно та/або в команді.

Залік (підсумковий контроль 1 семестру) виставляється здобувачеві вищої освіти на підставі його поточної академічної успішності. Іспит (одна з форм підсумкового контролю 2 семестру) не є обов'язковою формою підсумкового контролю через можливість здобувачів отримати 100 балів протягом семестру сумарно за всі види індивідуальних, практичних завдань та альтернативних форм підсумкового контролю. Максимальна кількість балів за іспит – 40 балів.

Загальна сума балів у 1-му семестрі формується з балів, що здобувач вищої освіти отримав на практичних заняттях, за виконання усіх видів самостійної роботи та модульному контролю, а саме:

- організаційно-навчальна робота в аудиторії – 60 балів,
- модульна контрольна робота 1 – 20 балів,
- самостійна робота – 20 балів.

Загальна сума балів у 2-му семестрі формується з балів, що здобувач вищої освіти отримав на практичних заняттях, за виконання усіх видів самостійної роботи здобувача вищої освіти, на модульному контролі та підсумковому контролі, а саме:

- організаційно-навчальна робота в аудиторії – 40 балів,
- самостійна робота – 10 балів,
- модульна контрольна робота 2 – 10 балів,
- підсумковий контроль – 40 балів.

Критерії оцінювання:

Повне виконання завдання по темі означає виконання усіх завдань, що були надані до виконання за передбаченими формами работ. Виконання завдань не в повному обсязі зменшує оцінки пропорційно до їх кількості з округленням на користь здобувача.

Оцінки за виконані завдання не зараховується у випадку відходу здобувачів від норм академічної доброчесності (в тому числі несамотійного виконання завдань, відсутності посилань на джерела інформації, різні види плагіату, вміщення недостовірної інформації, недотримання норм законодавства про

авторське право та суміжні права).

Здобувач вищої освіти, який не пройшов будь-який з видів контролю або не виконав з поважних причин будь-який вид робіт має право виконати їх в часи індивідуальних консультацій викладача за графіком кафедри.

Таким чином, сума балів формується з балів, що отримав здобувач на практичних заняттях, за виконання усіх видів самостійної та вирішення модульної контрольної роботи.

Розподіл балів, які присвоюються студентам у першому семестрі, з дисципліни «Конституційне право України» здійснюється наступним чином:

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ (МАХ 60 БАЛІВ) ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1								Загальна кількість балів
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	СРС	МКР 1	
10	10	10	10	10	10	20	20	100

Поточний контроль знань здобувачів освіти оцінюється із врахуванням:

- систематичності й активності здобувача вищої освіти на практичних заняттях по кожній темі дисципліни;
- виконання завдань для самостійної роботи;
- виконання модульної контрольної роботи (наприкінці змістовного модуля 1).

Організаційно-навчальна робота здобувачів вищої освіти в аудиторії оцінюватися з урахуванням участі в практичних заняттях (виступи, доповнення, доповіді). *Оцінка роботи на кожному занятті може складати 4 - 0 (незадовільно) балів:*

10-8 бали виставляється здобувачу вищої освіти, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, нормативних актів, додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу.

7-5 балів виставляється здобувачу вищої освіти, що показав повне знання передбаченого програмою матеріалу, що засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності.

4-2 бали виставляється здобувачу вищої освіти який показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, знайомий з основною літературою, яка передбачена програмою курсу, однак, допустив неточності у відповіді на занятті (неточність формулювань окремих понять, поверхневе знання питань практичного заняття або контрольних питань). Ця оцінка виставляється і в випадку недостатньо аргументованого викладу матеріалу, за відсутності чітких і послідовних відповідей.

1-0 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики, що свідчить про невідповідність здобувача до професійної діяльності за спеціальністю 081 «Право».

Самостійна робота (СР) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи.

СР у першому семестрі здійснюється у формі:

- підготовки глосарія (термінологічного словника) з кожної теми (не менше 10 термінів) з обов'язковим посиланням на використане джерело (нормативно-правовий акт, словник, підручник і т.і.) (максимально 10 балів);

- складання бібліографії з кожної теми (10-15 джерел), яка повинна містити посилання на джерела, зокрема, адреси сайтів у мережі Інтернет, чинні нормативно-правові акти, рішення КСУ, сучасну наукову, начальну літературу та періодичні видання (за останні 3 роки) (максимально 10 балів);

- складання структурно-логічних схем та таблиць по усім темам дисципліни (максимально 5 балів);

- підготовка тестових завдань за умови 10 тестових завдань з кожної теми дисципліни: кожен тест має містити 4 варіанта відповідей, тільки одна із яких є правильною, із вказівкою на вірну відповідь (максимально 10 балів);

- підготовка презентації по усім темам дисципліни (максимально 20 балів).

Здобувач освіти має можливість комбінувати декілька форм підсумкового контролю для отримання максимальної оцінки в 20 балів.

Розподіл балів, які присвоюються студентам у другому семестрі, з дисципліни «Конституційне право України» здійснюється наступним чином

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ (МАХ 60 БАЛІВ)														Підсумковий контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2														
Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Тема 16	Тема 17	Тема 18	СРС	МКР 2	
4	4	4	3	3	3	4	3	2	4	4	2	10	10	40

Організаційно-навчальна робота здобувачів вищої освіти в аудиторії оцінюватися з урахуванням участі в практичних заняттях (виступи, доповнення, доповіді). *Оцінка роботи на кожному занятті може складати 4 - 0 (незадовільно) балів:*

4 бали виставляється здобувачу вищої освіти, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, нормативних актів, додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу.

3 бали виставляється здобувачу вищої освіти, що показав повне знання передбаченого програмою матеріалу, що засвоїв основну літературу,

рекомендовану програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності.

2 бали виставляється здобувачу вищої освіти який показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, знайомий з основною літературою, яка передбачена програмою курсу, однак, допустив неточності у відповіді на занятті (неточність формулювань окремих понять, поверхнєве знання питань практичного заняття або контрольних питань). Ця оцінка виставляється і в випадку недостатньо аргументованого викладу матеріалу, за відсутності чітких і послідовних відповідей.

1-0 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики, що свідчить про невідповідність здобувача до професійної діяльності за спеціальністю 081 «Право».

СР у другому семестрі здійснюється у формі:

1) пошуково-аналітичної роботи, а саме роботи з інформаційним ресурсом мережі Інтернет – офіційним сайтом Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Конституційного суду України. Мета виконання СР – дослідити діяльність відповідного органу на практиці. Робота з офіційним сайтом відповідного органу повинна здійснюватися шляхом дослідження його діяльності.

СР виконується здобувачами освіти у підгрупах (не більше 3-х осіб). Розподіл на підгрупи здійснюється здобувачами вищої освіти самостійно за власним бажанням або координатором, обраним з числа здобувачів освіти академічної групи.

Кожна підгрупа як результат роботи оформлює один реферат, який повинен містити наступні складові:

- вступ (де повинне міститися обґрунтування актуальності обраного напряму; мета і завдання дослідження);

- основна частина - розділи:

1. Правова основа діяльності.

2. Компетенція.

3. Сучасний стан та показники діяльності.

- висновки (в яких повинні міститися висновки по кожному розділу і узагальнений висновок в цілому по напряму дослідження з обов'язковою вказівкою проблем і шляхів їх вирішення).

Вимоги до оформлення реферату: шрифт Times New Roman 14, одинарний інтервал, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг – не більше 10 сторінок. Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки. На титульному аркуші, окрім загальнообов'язкових формулювань, повинні бути вказані: тематика дослідження; ПІБ студентів, які виконували дану роботу (напроти кожного студента слід вказати вид виконаної ним роботи).

Етапи та терміни виконання реферату обговорюються здобувачами освіти з викладачем.

Критерії оцінювання СР:

- вступ – 1 бал;
- основна частина - кожен розділ по 1 балу;
- висновки – 2 бали;
- оформлення – 1 бал.

Максимальний бал за виконання СР – 5 балів.

2) підготовки юридичних квестів/ділової гри за тематикою дисципліни (щонайменше з двох тем) - максимально 10 балів;

3) підготовки комп'ютерної презентації по усім темам дисципліни (максимально 15 балів).

4) складання структурно-логічних схем та таблиць по усім темам дисципліни (максимально 10 балів);

5) підготовки тестових завдань за умови 10 тестових завдань з кожної теми дисципліни: кожен тест має містити 4 варіанта відповідей, тільки одна із яких є правильною, із вказівкою на вірну відповідь (максимально 10 балів);

6) складання бібліографії з кожної теми (10-15 джерел), яка повинна містити посилання на джерела, зокрема, адреси сайтів у мережі Інтернет, чинні нормативно-правові акти, рішення КСУ, сучасну наукову, начальну літературу та періодичні видання (за останні 3 роки) (максимально 10 балів);

Здобувач вищої освіти має можливість комбінувати декілька форм підсумкового контролю для отримання максимальної оцінки в 20 балів.

Підсумковий контроль може мати наступні форми (на вибір здобувачів вищої освіти з погодження викладача):

1) іспит в усній формі (екзаменаційний білет містить 3 теоретичних питання, перші два питання оцінюються в 15 балів кожне, а третє питання – в 10 балів) - максимально 40 балів;

2) призове місце на всеукраїнському конкурсі наукових робіт за тематикою дисципліни (максимально 40 балів);

3) призове місце на всеукраїнських/міжнародних змаганнях за тематикою дисципліни (максимально 40 балів);

4) складання ситуаційних задач та тестових завдань за умови по 5 задач та 10 тестових завдань по кожній темі дисципліни (максимально 20 балів);

5) підготовка та опублікування тез доповіді на науково-практичну конференцію (всеукраїнську чи міжнародну) за тематикою дисципліни (максимально 10 балів).

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах:

1) аудиторні заняття (лекції, практичні заняття, модульні контрольні роботи);

2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача у формах, передбачених робочою програмою дисципліни для СР відповідно до кожного семестру.

Аудиторні заняття реалізуються відповідно до наступного календарного

плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу.

Календарний план викладання дисципліни «Конституційне право України»

Тиждень/ дата/ години	Тема	Форма проведення заняття	Завдання (матеріали до практичних занять, збірник задач містяться на порталі юридичного факультету у папці дисципліни)	Термін виконання (дата і час)	Мах кількість балів
ПЕРШИЙ СЕМЕСТР					
Змістовний модуль 1 (60 балів) + СР (20 балів) + МКР 1 (20 балів)					
1 тиждень, 2 години	Тема 1. Конституційне право України як галузь права, юридична наука і навчальна дисципліна	Лекція	Визначити поняття, предмет, метод, принципи конституційного права. Система конституційного права.	1 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 1)	Практичні завдання до теми 1	1 тиждень	3
2 тиждень, 2 години	Тема 1. Конституційне право України як галузь права, юридична наука і навчальна дисципліна	Лекція	Інститути та норми конституційного права, особливості їх змісту і структури – визначити на підставі норм Конституції. Проаналізувати джерела конституційного права України, їх види та систему.	2 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 2)	Практичні завдання до теми 1	2 тиждень	3
3 тиждень, 2 години	Тема 1. Конституційне право України як галузь права, юридична наука і навчальна дисципліна	Лекція	Конституційно-правові відносини: поняття та склад; об'єкти конституційно-правових відносин; юридичні факти в конституційно-правових відносинах - визначити на підставі норм Конституції. Визначити поняття і предмет науки конституційного права.	3 тиждень	

2 години	Тема 1	Практичне заняття (заняття 3)	Практичні завдання до Теми 1	3 тиждень	4
4 тиждень, 2 години	Тема 2. Конституційно-правова відповідальність	Лекція	Статті розділу 1 Конституції України для ознайомлення до лекції: Статті Конституції України щодо конституційної відповідальності	4 тиждень	
2 години		Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 2, задачі за вказівками викладача	4 тиждень	10
5 тиждень, 2 години	Тема 3. Основні характеристики Конституції України як Основного закону держави	Лекція	Статті розділів 1, 13 Конституції України для ознайомлення до лекції; Рішення Конституційного суду України від 09.06.1998 № 8-рп/98 (справа щодо внесення змін до Конституції України), Рішення Конституційного суду України від 30.09.2010 № 20-рп/2010 (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України)	5 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 1)	Практичні завдання до Теми 3; задачі за вказівками викладача	5 тиждень	5
6 тиждень, 2 години	Тема 3. Основні характеристики Конституції України як Основного закону держави	Лекція	Ознайомитись з Постановою № 9 Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 р. «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя»	6 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 2)	Практичні завдання до Теми 3; задачі за вказівками викладача	6 тиждень	5
7 тиждень, 2 години	Тема 4. Охорона та захист Конституції України	Лекція	Ознайомлення з розділом 1 1, 4, 5, 12 Конституції України	7 тиждень	

2 години		Практичне заняття (заняття 1)	Практичні завдання до Теми 4; задачі за вказівками викладача	7 тиждень	5
8 тиждень 2 години	Тема 4 Охорона та захист Конституції України	Лекція	Ознайомитись з нормами законів про воєнний стан та надзвичайний стан	8 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 2)	Практичні завдання до Теми 4; задачі за вказівками викладача	8 тиждень	5
9 тиждень, 2 години	Тема 5. Основи конституційного ладу України	Лекція	Ознайомлення з розділом 1 Конституції України; Принципи конституційного ладу, їх закріплення в основному законі і розвиток у поточному законодавстві.	9 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 1)	Практичні завдання до Теми 5; задачі за вказівками викладача	9 тиждень	3
10 тиждень, 2 години	Тема 5. Основи конституційного ладу України	Лекція	Ознайомлення із Законами, які регулюють конституційні засади економічної системи, культурної і мовної політики в Україні. Конституційні питання регулювання статусу власності.	10 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 2)	Практичні завдання до Теми 5; задачі за вказівками викладача	10 тиждень	3
11 тиждень, 2 години	Тема 5. Основи конституційного ладу України	Лекція	Ознайомлення змістом законів «Про Державний Гімн України», «Про правонаступництво України», Актом проголошення незалежності України Декларацією про державний суверенітет України,	11 тиждень	

2 години		Практичне заняття(заняття 3)	Практичні завдання до Теми 5; задачі за вказівками викладача	11 тиждень	4
12 тиждень, 2 години	Тема 6. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні	Лекція	Ознайомлення з розділом 2 Конституції України; Ознайомлення зі змістом законів: «Про громадянство України», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»,	12 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 1)	Практичні завдання до Теми 6; задачі за вказівками викладача	12 тиждень	4
13 тиждень, 2 години	Тема 6. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні	Лекція	Ознайомлення зі змістом законів: «Про національні меншини». «Про правовий статус біженців та осіб, що потребують тимчасового чи додаткового захисту»,	13 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 2)	Практичні завдання до Теми 6; задачі за вказівками викладача	13 тиждень	3
			Представлення самостійної роботи	13 тиждень	20
14 тиждень, 2 години	Тема 6. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні	Лекція	Ознайомлення зі змістом закону «Про правовий статус внутрішньо переміщених осіб».	14 тиждень	
2 години		Практичне заняття (заняття 3)	Практичні завдання до Теми 6; задачі за вказівками викладача	14 тиждень	3
			Модульна контрольна робота (МКР 1)		20
ДРУГИЙ СЕМЕСТР					
Змістовний модуль 2 (40 балів) + СР (10 балів) + МКР 2 (10 балів)					
1 тиждень, 2 години	Тема 7 Конституційні права, свободи та	Лекція (заняття 1)	Ознайомитись зі змістом законів щодо права на доступ до публічної інформації, свободи пересування та вільного	15 тиждень	

	обов'язки людини і громадянина в Україні		вибору місця проживання, свободи світогляду та віросповідання, статусу релігійних організацій		
2 тиждень, 2 години	Тема 7 Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні	Лекція (заняття 2)	Ознайомитись зі змістом Виборчого Кодексу, законів щодо свободи об'єднань, політичних партій, права на мирні зібрання, правового статусу мов в Україні.	16 тиждень	
2 години	Тема 7	Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 7; задачі за вказівками викладача	16 тиждень	4
3 тиждень, 2 години	Тема 8. Конституційне регулювання виборів і референдуму як форм безпосередньої демократії	Лекція (заняття 1)	Ознайомитись зі змістом Виборчого Кодексу (книга перша)	17 тиждень	
4 тиждень, 2 години	Тема 8. Конституційне регулювання виборів і референдуму як форм безпосередньої демократії	Лекція (заняття 2)	Ознайомитись зі змістом Закону «Про Всеукраїнський референдум», розділом III Конституції України	18 тиждень	
2 години	Тема 8	Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 8; задачі за вказівками викладача	18 тиждень	4
5 тиждень, 2 години	Тема 9. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, парламент України	Лекція (заняття 1)	Ознайомлення зі змістом розділу IV Конституції України	19 тиждень	

6 тиждень, 2 години	Тема 9. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, парламент України	Лекція (заняття 2)	Ознайомлення з відповідним розділом Регламенту Верховної Ради України	20 тиждень	
2 години	Тема 9	Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 9; задачі за вказівками викладача	20 тиждень	4
7 тиждень, 2 години	Тема 10. Організаційна структура Верховної Ради України	Лекція	Ознайомлення з відповідним розділом Регламенту Верховної Ради України	21 тиждень	
8 тиждень, 2 години	Тема 11. Організація роботи Верховної Ради України	Лекція	Ознайомлення з відповідним розділом Регламенту Верховної Ради України	22 тиждень	
2 години	Тема 10 Організаційна структура Верховної Ради України	Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 10; задачі за вказівками викладача	22 тиждень	3
9 тиждень, 2 години	Тема 12. Конституційний статус народного депутата України	Лекція	Ст., ст. 78-81 Конституції України,, Законом про внесення змін до ст.80 КУ. Ознайомлення зі змістом закону про статус народного депутата та відповідними нормами Регламенту ВРУ	23 тиждень	
10 тиждень 2 години	Тема 12 Конституційний статус народного депутата України	Лекція	Ознайомлення з гарантіями діяльності народного депутата, організаційними формами здійснення діяльності та їх відповідальністю (у відповідності з Законом та Регламентом ВРУ)	24 тиждень	
2 години	Тема 11 і 12	Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 12; задачі за вказівками викладача	24 тиждень	6
11 тиждень, 2 години	Тема 13 Конституційний статус Президента України	Лекція	Розділ V КУ, книга друга Виборчого Кодексу щодо особливостей обрання Президента України	25 тиждень	

12 тиждень, 2 години	Тема 13. Конституційний статус Президента України	Лекція	Відповідні норми Регламенту ВРУ, закон про РНБО	26 тиждень	
2 години	Тема 13	Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 13; задачі за вказівками викладача	26 тиждень	4
13 тиждень, 2 години	Тема 14. Конституційний статус Кабінету Міністрів України й інших органів виконавчої влади	Лекція	Розділ VI КУ, Закони про КМУ та місцеві державні адміністрації	27 тиждень	
14 тиждень, 2 години	Тема 15. Територіальний устрій держави	Лекція	Розділ IX, X КУ, конституція АРК	28 тиждень	
2 години	Тема 14, 15	Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 14, 15; задачі за вказівками викладача	28 тиждень	5
15 тиждень, 2 години	Тема 16. Конституційний статус місцевого самоврядування	Лекція (заняття 1)	Розділ XI КУ, Закони про місцеве самоврядування, добровільне об'єднання територіальних громад	29 тиждень	
16 тиждень, 2 години	Тема 16. Конституційний статус місцевого самоврядування	Лекція (заняття 2)	Книга третя Виборчого Кодексу, закони про статус депутата місцевих рад, про органи самоорганізації населення	30 тиждень	
2 години	Теми 16	Практичне заняття	Практичні завдання до Теми 16; задачі за вказівками викладача	30 тиждень	4

17 тиждень, 2 години	Тема Конституційний України	17. Суд	Лекція (заняття 1)	Розділ XII КУ, закон про конституційний суд	31 тиждень	
18 тиждень 2 години	Тема Конституційний України	17. Суд	Лекція (заняття 2)	Регламент роботи КСУ	32 тиждень	
2 години	Тема 17		Практичне заняття (заняття 1)	Практичні завдання до теми 17, задачі за вказівками викладача Представлення самостійної роботи	32 тиждень	4 10
19 тиждень 2 години	Тема 18 Конституційні засади судової юрисдикції в Україні		Лекція	Конституція про основні засади судоустрою. Судова система України. Статус суддів. Конституційний статус Вищої Ради правосуддя.	33 тиждень	
2 години	Тема 18		Практичне заняття	Практичні завдання до теми 18, задачі за вказівками викладача Комплексна контрольна робота (МКР 2)	33 тиждень	2 10

Система оцінювання результатів навчальних досягнень:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

Орієнтовні питання до іспиту

1. Конституційне право України: поняття, предмет, метод. Місце конституційного права в системі права України.
2. Принципи конституційного права України.
3. Система конституційного права: поняття та її складові. Інститути та норми конституційного права, особливості їх змісту і структури.
4. Джерела конституційного права України: поняття і види. Система джерел конституційного права.
5. Конституційно-правові відносини: поняття та склад. Об'єкти конституційно-правових відносин. Юридичні факти в конституційно-правових відносинах.
6. Поняття і предмет науки конституційного права. Наука конституційного права в Україні: розвиток, питання наступності, сучасний стан. Методологія науки. Задачі науки конституційного права в умовах становлення і розвитку державності України.
7. Значення конституційного права України як фундаментального курсу для інших правових дисциплін. Задачі і система навчального курсу.
8. Поняття, види та підстави конституційно-правової відповідальності.
9. Конституційно-правові санкції.
10. Теоретичні основи конституції: поняття, сутність, функції. Юридичні властивості конституції.
11. Розробка і прийняття Конституції України 28 червня 1996 р. Загальна характеристика Конституції України 28 червня 1996 р.: структура і зміст Конституції України.
12. Порядок введення Конституції в дію. Внесення змін і доповнень до Конституції України.
13. Реалізація Конституції України.
14. Поняття охорони та захисту Конституції України.
15. Форми захисту Конституції України.
16. Конституційно-правові підстави обмеження реалізації прав людини в умовах воєнного чи надзвичайного стану.
17. Конституційний процес на сучасному етапі.
18. Поняття конституційного ладу, його елементи.

19. Принципи конституційного ладу, їх закріплення в основному законі і розвиток у поточному законодавстві.
20. Конституційні основи державного ладу в Україні.
21. Конституційні основи суспільного ладу. Конституційні засади економічної системи, культурної і мовної політики в Україні. Конституційні питання регулювання статусу власності.
22. Державні символи України. Поняття та функції державних символів України та їх нормативне закріплення. Види державних символів України, їх стислий опис та порядок використання.
23. Поняття конституційного статусу людини та громадянина. Система конституційних прав і свобод людини. Принципи конституційного статусу людини.
24. Природні права людини та їх закріплення в конституційному законодавстві. Конституційні обмеження в реалізації прав людини. Міжнародні стандарти в галузі прав людини.
25. Громадянство в Україні: поняття і законодавче регулювання; принципи громадянства України; підстави та порядок набуття; порядок та умови прийняття до громадянства.
26. Підстави та порядок припинення громадянства України. Порядок та умови виходу із громадянства України.
27. Поняття, категорії іноземців та особливості їх правового статусу: основні права, свободи та обов'язки іноземців та осіб без громадянства; особливості юридичної відповідальності іноземців та осіб без громадянства в Україні.
28. Конституційно-правовий статус національних меншин.
29. Поняття та особливості правового статусу біженців та осіб, що потребують тимчасового чи додаткового захисту.
30. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб.
31. Загальна характеристика особистих прав людини. Свобода слова та її конституційні гарантії. Поняття та види інформації. Конституційний статус засобів масової інформації. Види ЗМІ. Право на доступ до публічної інформації та особливості його реалізації. Право на особисту недоторканність. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання: поняття та умови реалізації. Право на свободу світогляду та віросповідання, форми його реалізації. Конституційний статус релігійних організацій.
32. Загальна характеристика політичних прав громадян.
33. Політичні партії: поняття, порядок легалізації, права, відповідальність.
34. Загальна характеристика конституційного регулювання економічних, соціальних, екологічних прав та прав у сфері культури. Конституційні засади розвитку національно-культурної сфери.
35. Правовий статус мов в Україні.
36. Конституційні гарантії захисту і практичного здійснення прав і свобод людини і громадянина.
37. Основні обов'язки людини і громадянина.
38. Поняття і види форм безпосереднього народовладдя в Україні.

39. Поняття виборів, їх види і соціальна функція. Виборче право і виборча система: співвідношення понять. Виборче право України: поняття, джерела й основні принципи.

40. Види виборчих систем, їх характеристика. Виборчий процес: поняття, конституційно-правове регулювання. Стадії виборчого процесу.

41. Поняття і види референдумів. Предмет референдуму. Порядок ініціювання референдуму громадянами та його призначення (проголошення) компетентними органами влади. Порядок проведення всеукраїнського референдуму. Юридична сила рішень, прийнятих на референдумі.

42. Поняття Верховної Ради – Парламенту України. Склад та структура. Функції і повноваження парламенту.

43. Основні форми роботи парламенту.

44. Загальна характеристика законодавчого процесу. Акти парламенту.

45. Повноваження Верховної Ради України. Дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.

46. Конституційний статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

47. Конституційний статус Рахункової палати.

48. Керівництво Верховної Ради України: порядок обрання та повноваження.

49. Формування депутатських фракцій (груп) у Верховній Раді України. Погоджувальна рада депутатських фракцій (груп) у Верховній Раді України.

50. Комітети Верховної Ради України.

51. Тимчасові спеціальні комісії та тимчасові слідчі комісії у Верховній Раді України.

52. Форми роботи Верховної Ради.

53. Підготовка та організація розгляду питань на сесії Верховної Ради України.

54. Організація та ведення пленарних засідань Верховної Ради України.

55. Обговорення питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України.

56. Організація голосування на пленарних засіданнях Верховної Ради України.

57. Рішення Верховної Ради України.

58. Поняття та принципи правового статусу народного депутата України. Вимоги до народних депутатів. Набуття та припинення ним повноважень.

59. Права та обов'язки народного депутата України. Депутатський запит та депутатське звернення. Гарантії діяльності народного депутата України. Депутатський індемнітет.

60. Гарантії діяльності народного депутата України.

61. Відповідальність народного депутата України.

62. Припинення повноважень народного депутата України, у тому

числі дострокове.

63. Становлення інституту президентства в Україні. Місце і роль президента в системі державних органів України.

64. Конституційне регулювання порядку обрання Президента України.

65. Функції і повноваження глави держави.

66. Гарантії діяльності Президента України. Недоторканність Президента України.

67. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України.

68. Конституційний статус Ради національної безпеки і оборони України.

69. Поняття органів виконавчої влади та їх система.

70. Конституційний статус Кабінету Міністрів України: склад, порядок формування та припинення діяльності Кабінету Міністрів України.

71. Повноваження і акти Кабінету Міністрів України. Відповідальність уряду.

72. Місцеві органи виконавчої влади.

73. Поняття територіального устрою України. Принцип унітаризму та його закріплення в Конституції України. Ознаки унітарної держави.

74. Поняття та система адміністративно-територіального устрою, його принципи.

75. Порядок утворення адміністративно-територіальних одиниць та зміни їх статусу.

76. Поняття та особливості автономії в унітарній державі.

77. Особливості конституційного статусу Автономної Республіки Крим. Загальна характеристика Конституції АРК. Система органів влади АРК та їх компетенція.

78. Поняття, принципи і функції місцевого самоврядування.

79. Система місцевого самоврядування. Загальна характеристика елементів системи.

80. Організаційно-правові форми здійснення місцевого самоврядування.

81. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування.

82. Гарантії і правові способи захисту місцевого самоврядування.

83. Конституційне судочинство як форма захисту Конституції України.

84. Порядок формування Конституційного Суду України і його структура.

85. Функції та повноваження Конституційного Суду України.

86. Юрисдикція Конституційного Суду України.

87. Статус судді Конституційного Суду.

88. Структура та організація (порядок) діяльності Конституційного Суду.

89. Акти та правові позиції Конституційного Суду України.

90. Конституція про основні засади судоустрою. Судова система

України.

91. Статус суддів.
92. Конституційний статус Вищої Ради правосуддя.

Список рекомендованих джерел

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
2. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. (редакція від 07 травня 2022 р.) *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.
3. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. (редакція від 04 квітня 2022 р.) *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №13. Ст. 65.
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. (редакція від 18 серпня 2022 р.) *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19-20. Ст. 179.
5. Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей: Закон України від 16 вересня 2014 року (редакція від 18 грудня 2021 р.) *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 45. ст.2043.
6. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 року *Відомості Верховної Ради*. 2020. № 7,8,9. ст.48
7. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 р. (редакція від 20 травня 2022 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 3. Ст. 17.
8. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 р. (редакція від 07 серпня 2022 р.) *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №14-15, 16-17. Ст.133.
9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. (редакція від 15 червня 2022 р.) *Відомості Верховної Ради України*. 2014. №13. Ст.222.
10. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. (редакція від 11 квітня 2021 р.) *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. Ст. 276.

Основна література

1. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. К.: Ваїте, 2021. 528 с.
2. Конституційне право України: підручник / [Т. М. Слінько, Л. І.

Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.]; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с

3. Конституційне право України: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти / за загальною редакцією Д.С. Терлецького, М.В. Афанасьєвої, Ю.Д. Батана, Ю.Ю. Бальція, Д.Є. Волкової, А.А., Єзерова І.Ю. Животовської А.Р. Крусан та інш. Одеса, 2020. 242 с.

4. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.]; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с

5. Конституційне право України: навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 293 с.

Допоміжна література

1. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.

2. Федоренко В.Л. Конституційне право України: підруч. / В.Л.Федоренко; М-во юстиції України, Нац. акад. держав. упр. при Президентові України. Київ: Ліра-К, 2016. 616 с.

3. Конституційне право України: посіб. для підготовки до іспитів / Ю. Г. Барабаш, Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин та ін. 3-те вид., переробл. та допов. Х.: Право, 2016. 346 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> Офіційний веб-портал Верховної Ради України.

2. <http://www.ombudsman.gov.ua> Сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

3. <http://president.gov.ua/content/pravadytyny.html> Сайт Уповноваженого Президента України з прав дитини.

4. <http://www.minjust.gov.ua> Сайт Міністерства Юстиції України.

5. <http://www.ccu.gov.ua> Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.

6. <http://www.scourt.gov.ua> Офіційний веб-портал «Судова влада України».

Викладач

Завідувач кафедри

Гарант ОП

Керівник спеціальності

Ірина ЩЕБЕТУН

Ольга ТУРЧЕНКО

Елла ПИСАРЄВА

Ірина КОВАЛЬ